

Verslag van het participatieproces Hunkemöller-terrein

5 september 2021

Context

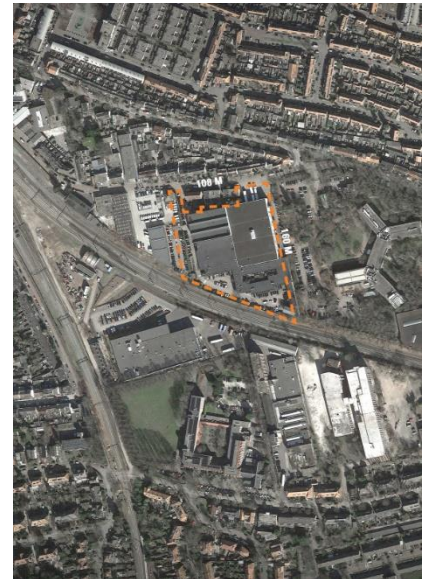
In de afgelopen jaren zijn bewoners, gemeente Hilversum, eigenaren, ontwikkelaars en anderen op verschillende manieren in gesprek gegaan over het Hunkemöller-terrein.

Met de ondertekening van de intentieovereenkomst voor de ontwikkeling van het Hunkemöller-terrein, op 10 maart 2020 door gemeente Hilversum en eigenaar Tecta Invest B.V. (verder Tecta) is een nieuwe fase in de planontwikkeling ontstaan. Vervolgstep is het opstellen van een locatieontwikkelplan door de eigenaar, inclusief het organiseren van een participatieproces.

Parallel aan het opstellen van dit locatieontwikkelplan is tussen 8 juli 2020 en 4 september 2021 een participatieproces doorlopen.

Dit participatieproces is, in samenspraak met de betrokken partijen, als een tripartite-overleg georganiseerd, bestaande uit:

- Bewoners uit de omgeving (Wergroep Hunkemöller-terrein);
- Vertegenwoordigers van de gemeente Hilversum (inclusief, tijdens de laatste overleggen, de supervisor); en
- Eigenaar/ontwikkelaar Tecta en Bijont (bijgestaan door externe adviseurs (de Architecten Cie., Roelofs Groep en Buro Lubbers).

Op initiatief van Tecta en Bijont is Inbo aangetrokken als procesbegeleider van het participatieproces. Inbo heeft onderhavig verslag opgesteld.

Vertrekpunt

Inbo heeft bij de start van het participatieproces een concept-participatieprotocol opgesteld. Doel van dit protocol was om vooraf voor alle partijen dezelfde basisinformatie te hebben, een gemeenschappelijk startpunt te markeren als ook de rollen van de verschillende partijen te duiden. Een dergelijk protocol managet de verwachtingen en schetst, mede aan de hand van een aantal stappen, een te doorlopen route.

Dit concept-participatieprotocol leverde in het tripartite-overleg vanuit de Wergroep Hunkemöller-terrein veel discussie op. Deze discussie ging, kort samengevat, over de inhoud van de overeenkomst (zoals: dichtheid, aantal woningen, ontsluiting), over de wijze waarop de overeenkomst tot stand gekomen was (in de ogen van de bewoners een 'black box') en over de verhoudingen tussen bewoners, gemeente en eigenaar/ontwikkelaar. Enerzijds maakte deze discussie duidelijk wat er speelde, anderzijds dreigde de discussie tot een patstelling te leiden in het tripartite-overleg. En daarom is in onderling overleg ervoor gekozen om het concept-participatieprotocol te laten rusten en de focus te verleggen naar de inhoud van het locatieontwikkelplan.

Het concept-participatieprotocol is hierdoor nooit vastgesteld. Wel is afgesproken om aan de hand van een aantal thematische bijeenkomsten te verkennen of en hoe tot een

locatieontwikkelplan gekomen kon worden dat op draagvlak kon rekenen van het tripartite-overleg. Deze onderwerpen gingen over stedenbouw en buitenruimte, verkeer en parkeren, leefbaarheid, ontmoeten en spelen en duurzaamheid.

Eindpunt

Op basis van zeven bijeenkomsten (8 juli 2020, 8 september 2020, 27 januari 2021, 9 maart 2021, 30 maart 2021, 3 juni 2021 en 23 juni 2021) en een aantal bilaterale gesprekken heeft het tripartite-overleg overeenstemming bereikt over de hoofdelementen van het locatieontwikkelplan. Alle drie de afzonderlijke partijen hebben, zoals de Werkgroep Hunkemöller-terrein dit zo treffend samenvatte bij de afronding van het participatieproces, water bij de wijn gedaan. De overeenstemming is bereikt door bijzonder veel voorwerk vanuit de Werkgroep Hunkemöller-terrein (met uitgebreide presentaties, analyses, voorstellen en overleggen) alsmede aanpassingen aan eerdere versies van het locatieontwikkelplan door Tecta/Bijont en inhoudelijke bijdragen vanuit de supervisor en de gemeente Hilversum.

De uitkomst van dit participatieproces is door de Werkgroep Hunkemöller-terrein gedeeld met de gemeente Hilversum en Tecta/Bijont (zie bijlage), waarbij wel een aantal duidelijke voorwaarden is gesteld.

De uitkomst van het participatieproces is weergegeven in De Lieberger Courant; een 12-pagina tellende krant met informatie over het locatieontwikkelplan en het voorafgaande participatieproces. In de krant komen velen aan het woord, waardoor het plan en proces vanuit verschillende standpunten is belicht.

De Lieberger Courant is in de buurt huis-aan-huis-verspreid, inclusief een uitnodiging om op 4 september aanwezig te zijn bij de informatiemiddag 'Wonen in Liebergpark'. Op het laad- en losdock van Hunkemöller, aan de Liebergerweg, is 's middags informatie gegeven over het proces, het plan en de vervolgstappen. Hiervoor zijn een maquette en informatieborden gemaakt.

Navolgbaarheid en buurtinformatie

Om het tripartite-overleg door derden (zoals: bewoners en gemeenteraadsleden) goed te kunnen volgen, heeft Tecta/Bijont een website gelanceerd: www.woneninliebergpark.nl. De door het tripartite-overleg geaccordeerde verslagen van de bijeenkomsten en de presentaties en bijdragen die hiervoor gemaakt zijn, zijn op deze website terug te vinden.

Op zaterdag 17 oktober 2020 stond een buurt-inloophmiddag gepland. Bedoeling was om midden in de buurt, op het Jac. P. Thijsseplein, aan de hand van schetsen en maquettes de voortgang van het concept-locatieontwikkelplan te presenteren en verder in gesprek te gaan over aspecten als groen en bebouwing. Door aangescherpte corona-regels is deze middag op het laatste moment komen te vervallen. De buurt is hierover op de hoogte gesteld.

Op zaterdag 4 september 2021 is staat eenzelfde buurt-inloophmiddag opnieuw gepland. Ditmaal op het Hunkemöller-terrein.

Nadere procesinformatie

Zoals gesteld is aan de hand van thematische bijeenkomsten verkend wat er belangrijk is voor bewoners, gemeente en eigenaar/ontwikkelaar en hoe dit tot een locatieontwikkelplan kan

leiden dat op draagvlak kan rekenen bij de vertegenwoordigers van het tripartite-overleg. Hiervoor zijn de volgende stappen doorlopen:

LiebergTafel | 18 juni 2020

Voorafgaand aan het participatieproces voor het locatieontwikkelplan is, op initiatief van de gemeente Hilversum, met direct betrokkenen terug gekeken op het voorafgaande proces. Eén van de conclusies van dit overleg is dat er een radiostilte opgetreden is waardoor ongewenste 'ruis in het proces' gekomen is. Belangrijke les voor het participatieproces rondom het locatieontwikkelplan is daarom geweest om zoveel als mogelijk actief te communiceren, waarbij corona wel de nodige beperkingen heeft opgeworpen. Het merendeel van de bijeenkomsten van het tripartite-overleg is online verlopen. De geplande buurtinloopmiddag op 17 oktober is, zoals hiervoor gesteld, geannuleerd.

Tripartite-overleg #1 | 8 juli 2020

Tijdens het eerste overleg stond het concept-participatieprotocol centraal dat, zoals gesteld, veel discussie opriep over de wijze waarop de intentieovereenkomst tussen gemeente en eigenaar/ontwikkelaar gesloten is alsmede over bepaalde inhoudelijke onderdelen (waaronder: dichtheid, aantal woningen).

Deze discussie riep onder meer de vraag op wat de rol van de gemeente Hilversum in het participatieproces zou zijn: op afstand (met vooral een rol voor bewoners en eigenaar/ontwikkelaar) of als derde partij in het overleg (onder meer ook vanuit het aanpalende supervisietraject en onderwerpen die boven het project uitstijgen, zoals de toekomst van de Liebergerweg). Mede naar aanleiding van de LiebergTafel en de discussie waarmee dit participatieproces startte is er gekozen voor een tripartite-overleg. Een van de uitkomsten van deze verbreding – van 2 naar 3 partijen – is geweest dat bilateraal overleg heeft plaats gevonden over de herinrichting van de Liebergerweg, zoals ambtelijk als bestuurlijk.

Terugkijkend op het proces kan vastgesteld worden dat de verbreding van dit overleg met de gemeente Hilversum en na verloop van tijd de betrokkenheid van de supervisor bijgedragen heeft aan begripsvorming, richting, aanpassingen, overeenstemming en nog verder te bespreken onderwerpen.

Tripartite-overleg #2 | 8 september 2020

Tijdens het tweede overleg is opnieuw stil gestaan bij het concept-participatieprotocol en, in gezamenlijkheid, besloten dit concept te laten rusten. Hiervoor in de plaats zijn thematische bijeenkomsten gekomen, waarover zowel over de thema's als de volgorde ervan discussie is gevoerd. Dit leidde tot overeenstemming over het vervolgproces, dat vooral 'via de inhoud' gevoerd is en waarbij sprake is geweest van een iteratief proces. Dat wil zeggen: verkenningen doen, uitgangspunten bespreken, modellen/varianten ontwikkelen en deze, zo nodig, weer ter discussie stellen en aanpassen. Als rode draad door dit tweede overleg en de vervolgoverleggen liep de bebouwing (dichtheid en configuratie), de buitenruimte en de herinrichting en verkeersintensiteit van de Liebergerweg.

Als tweede deel van dit overleg zijn drie stedenbouwkundige modellen, aan de hand van een maquette, gepresenteerd. Het gesprek over deze modellen – met de focus op het thema ‘wonen en werken’ – leverde veel duidelijkheid op over overwegingen, belangen, verwachtingen, voor- en nadelen. Hieruit zijn duidelijke aandachtspunten gekomen voor vervolgoverleggen.

Tripartite-overleg #3 | 27 januari 2021

Tussen het tweede en derde tripartite-overleg is een tijdsgat. Ten eerste komt dit door het, op het allerlaatste moment, annuleren van de buurt-inloopmiddag (gepland in oktober). Ten tweede komt dit door het gegeven dat in november en december een vervolgoverleg met de drie partijen telkens aangehouden is totdat duidelijkheid zou zijn verkregen over de coronamaatregelen. Inzet was namelijk om met fysieke bijeenkomsten door te gaan. Toen, na verloop van tijd, bleek dat de beperkingen van langere duur zouden zijn, is besloten het tripartite-overleg online voort te zetten. Dit ‘afwachten op duidelijkheid’ heeft geleid tot een tijdelijke stand still in het overleg.

Tijdens het derde tripartite-overleg stond het thema ‘leefbaarheid, ontmoeten en spelen’ centraal. Gepresenteerd werden vier varianten (i.c. Buurtpark, Hof, Derde doorgang en Straat compleet). Tevens zijn ideeën en principes voor vergroening gepresenteerd.

Tripartite-overleg #4 | 9 maart 2021

In het vierde tripartite-overleg stond de visie van de buurt centraal. Via een presentatie is door bewoners enerzijds gereageerd op de eerdere voorstellen van Tecta/Bijont – die in algemene zin ervaren werden als ‘vol, erg dicht, eerder van de bestaande buurten afgekeerd dan er naar toe’ –, anderzijds een dashboard geïntroduceerd. Met dit dashboard zijn door de buurt onderwerpen en indicatoren benoemd, die kansen bieden om tot een vergelijk te komen tussen de wensen van de buurt, de haalbaarheid van het plan en de ambities van de gemeente. Voor de buurt speelt ‘woongenot’ een belangrijke rol.

De visie van de buurt en het dashboard zijn tijdens dit vierde tripartite-overleg verder besproken.

Tripartite-overleg #5 | 30 maart 2021

Tijdens het vijfde tripartite-overleg stond het thema ‘verkeer en parkeren’ centraal. Opnieuw startte dit overleg met een presentatie vanuit de buurt. Naast alternatieve voorstellen werden onderwerpen geagendeerd die voor de buurt in belangrijke mate spelen, zoals minder verkeersdruk (bijvoorbeeld via eenrichtingsverkeer), het verlagen van de parkeernorm en herinrichting van de Liebergerweg.

Tevens heeft de supervisor zijn visie op de ontwikkeling van het Hunkemöller-terrein gedeeld, bezien vanuit de Gebiedsagenda 1221, samenhang en kwaliteit alsmede andere gebiedsuitwerkingen in de omgeving. Onderdeel van zijn visie waren kansrijke en minder kansrijke onderwerpen voor het Hunkemöller-terrein en de oproep om een ‘bestellijst’ samen te stellen. In zo’n ‘bestellijst’ zouden alle (gespreks)onderwerpen op een rij gezet worden met de (voorlopige) standpunten van bewoners, gemeente en eigenaar/ontwikkelaar. Met als doel om overzicht te krijgen, maar ook inzicht te krijgen in de onderwerpen waar overeenstemming over is, waar overeenstemming mogelijk is en waar verschil van mening over is.

Tripartite-overleg #6 | 3 juni 2021

Tijdens dit zesde tripartite-overleg heeft de buurt een verder aangescherpte visie gepresenteerd als ook gereageerd op de concept-bestellijst met als oproep dat alle drie de partijen ‘water bij de wijn’ moeten doen.

Tripartite-overleg #7 | 23 juni 2021

Naar aanleiding van het overleg van 3 juni en ter voorbereiding op dat van 23 juni is nader overleg geweest tussen enkele bewoners en Tecta/Bijont, met als doel om het concept-locatieplan zo aan te passen dat dit in belangrijke mate aansluit bij de prioriteiten van buurt, gemeente en eigenaar/ontwikkelaar. Hiervoor zijn de knoppen van het eerder gepresenteerde dashboard en de onderwerpen uit de bestellijst als bouwstenen gebruikt.

Aan de hand van zowel een presentatie van de buurt als Tecta/bijont is in het tripartite-overleg goed gesproken over de impact van de herzieningen. Tevens heeft de vertegenwoordiging van de gemeente aangegeven om de voorwaarden gesteld voor de herinrichting van de Liebergerweg op haalbaarheid verder te verkennen. De buurt heeft de verwachting uitgesproken dat aan deze voorwaarden voldaan wordt, omdat juist de beoogde herinrichting van de Liebergerweg en een afnemende verkeersdruk in belangrijke mate bijdragen aan het gewenste woongenot. Op dit punt heeft Tecta/Bijont een eenmalige financiële bijdrage in het vooruitzicht gesteld.

Aan het eind van het zeven tripartite-overleg is afgesproken dat de buurt zich nader bezint op het bereikte resultaat en dit, schriftelijk, kenbaar maakt aan de gemeente en Tecta/bijont. Dat is op 1 juli gedaan (zie bijlage 1).

De Lieberger Courant

Om het doorlopen proces en de uitkomsten, het locatieontwikkelplan, zo breed mogelijk te delen, is een informatiekraant gemaakt. In een 12-pagina tellende kraant zijn velen aan het woord gekomen, waaronder: bewoners uit de werkgroep, deskundigen vanuit de gemeente Hilversum, de supervisor voor de Spoorzone, de wethouder, de ontwerpers en vertegenwoordigers van de ontwikkelende partij.

Informatiemiddag | 4 september 2021

In De Lieberger Courant is onder meer een uitnodiging gedaan voor de informatiemiddag op het laad- en losdock van het Hunkemöller-terrein. Daar konden omwonenden zich nader laten

informer. De uitnodiging is ook verstuurd naar de raadsleden van de gemeente Hilversum. Gedurende de middag hebben verschillende bewoners en raadsleden gebruik gemaakt van deze gelegenheid.

Bijlage 1

Brief/mail van Werkgroep Hunkemöller-terrein over uitkomst participatieproces

Beste Ruben van de Graaf (Tecta), wethouder en andere betrokkenen,
Mbt de ontwikkellocatie Hunkemöller hebben we een intensief proces doorlopen. Vanuit de bewonerswerkgroep hebben we ons ingespannen om met een goed verhaal een samenhangende visie in te brengen. We hebben dat weergegeven in 4 dimensies; opzet bebouwing / verkeer / groenstructuur / herinrichting straat. In die samenhang, cq in de transformatie van het gebied ligt een belangrijke rol bij de ontwikkelaar, maar ook bij de gemeente om er aan bij te dragen.

In reactie hierop heeft Tecta op 23-6-21 een aangepast plan gepresenteerd. Zoals elk plan heeft ook dit plussen en minnen. Voor de bewonerswerkgroep een afwegingsvraag, hoe die plussen en minnen zich tot elkaar verhouden en of we per saldo wel/niet verder kunnen met dit plan.

Daar hebben we ons deze week over gebogen en ook activiteit ondernomen om mn het ruimtelijke (hoogte) effect voor onszelf scherper te krijgen. Op dat vlak, en op dat van verkeer ligt nog enige zorg die in de bredere buurraadpleging aandacht zou mogen krijgen. Alles afwegende, met ook de plussen van groenstructuur en herinrichting straat, brengt de bewonerswerkgroep tot het oordeel dat we verder kunnen op basis van het plan 23-6-21. We gaan er van uit van bewonerszijde nauw betrokken te blijven bij die verdere uitwerking.

Daar komt gelijk een hele grote mits bij...mits de gemeente zoals besproken ook materieel meedoet/bijdraagt aan de inpassing van het plan;

- Herinrichting van de straat
- Eénrichting verkeer vanaf hoek Lijsterweg naar Zuiderweg
- Groenstrook IFF opknappen, aldus een integrale verbindende groenstructuur aan straatkant realiseren

Ambtelijk wordt hier wel inzet op gepleegd, maar zolang de gemeente zich hier niet echt aan gebonden heeft zijn bewoners er niet gerust op, is er sprake van een wankel akkoord, een risico. Om die reden stuur ik deze terugkoppeling ook maar direct naar de wethouder. Dat "zich er aan binden" zou gestalte kunnen krijgen in een afspraken document / intentieovereenkomst. Er zal bij de gemeente in ieder geval een financiële reservering voor deze bijdrage moeten worden opgenomen.

Martin Triebels,
namens de bewonerswerkgroep ontwikkellocatie Hunkemöller